

Artur Sajnog

Uniwersytet Łódzki

e-mail: asajnog@uni.lodz.pl

PRZYDATNOŚĆ KOMPONENTÓW POZOSTAŁEGO WYNIKU CAŁKOWITEGO W PREDYKCJI PRZYSZŁYCH DOKONAŃ BANKÓW

USEFULNESS OF COMPONENTS OF OTHER COMPREHENSIVE INCOME FOR PREDICTING BANKS' FUTURE EARNINGS

DOI: 10.15611/pn.2017.472.34

JEL Classification: G21, M41, M48

Streszczenie: Zasadniczym celem opracowania jest określenie przydatności komponentów pozostałego wyniku całkowitego w prognozowaniu przyszłych wyników finansowych oraz przepływów pieniężnych wybranych banków notowanych na GPW w Warszawie. W toku prowadzonych analiz kwartalnych sprawozdań finansowych za lata 2009-2016 dokonano oceny zróżnicowania komponentów pozostałego wyniku całkowitego oraz wykorzystano dziesięć wersji modeli ekonomicznych. Okazuje się, że poszczególne składniki pozostałego wyniku całkowitego cechowały się zróżnicowaną, lecz niewielką wartością prognostyczną przyszłych dokonań banków w ujęciu memoriałowym i kasowym. Dodatkowo i istotnie powiązane okazały się zyski i straty z tytułu przeszacowania składników aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efektywna część zysków i strat związanych z zabezpieczeniem przepływów pieniężnych. Odmienne konsekwencje miały zyski i straty wynikające z przeliczenia pozycji sprawozdania finansowego jednostki działającej za granicą.

Słowa kluczowe: wynik całkowity, pozostały wynik całkowity, wartość predykcyjna, banki.

Summary: The major subject of this paper is the evaluation of usefulness of other comprehensive income and its components for predicting future profits and cash flows in selected bank joint-stock companies listed on the Warsaw Stock Exchange. The differentiation of the components of other comprehensive income was assessed in the course of analysis of quarterly financial statements for the years 2009-2016. This paper uses ten empirical models. The individual components of other comprehensive income are characterized by significant differentiation but slight predictive power in forecasting financial results. However, net unrealized gains and losses on available-for-sale securities and net unrealized gains and losses on derivative contracts classified as cash flow hedges are positively associated with future earnings. Opposite consequences had foreign currency translation adjustments.

Keywords: comprehensive income, other comprehensive income, predictive power, banks.

1. Wstęp

Użyteczność prezentacji korekt tradycyjnego wyniku finansowego netto, wbudowanych w pozycje innych całkowitych dochodów (pozostałego wyniku całkowitego), dla potrzeb predykcji przyszłych dokonań jednostek uzasadniona jest głównie celami sprawozdawczości finansowej, prezentowanymi w MSSF. Wedle założeń koncepcyjnych, wiodącym zadaniem sprawozdań finansowych jest bowiem dostarczenie informacji przydatnych użytkownikom w podejmowaniu decyzji, które pomagają w przewidywaniu przyszłych wyników.

Problem przydatności i istotności komponentów pozostałego wyniku całkowitego (m.in. efektu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, różnic kursowych z przeliczeń działalności za granicą lub stosowania instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne) ma istotne znaczenie w instytucjach finansowych, zwłaszcza w bankach. Jednostki te utrzymują w swoich aktywach znaczne wartości niezrealizowanych inwestycji finansowych, mają zagraniczne spółki zależne oraz wykorzystują często rachunkowość zabezpieczeń w formie szeregu instrumentów pochodnych dla ochrony przyszłych przepływów pieniężnych.

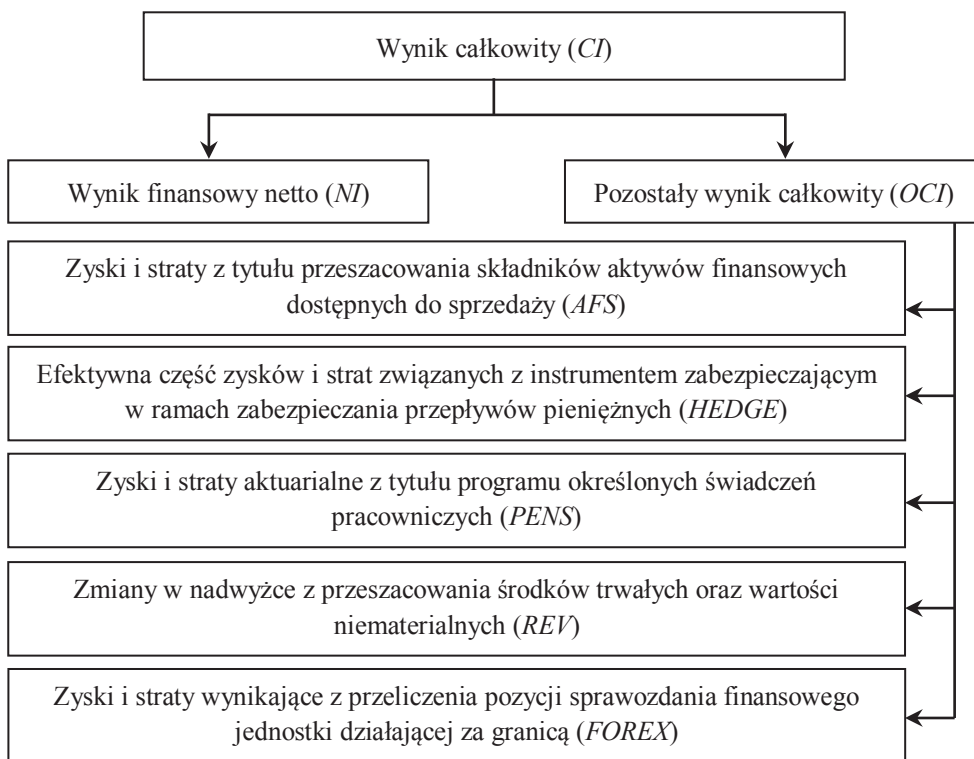
Za główny cel opracowania przyjęto weryfikację hipotezy badawczej, stwierdzającej, iż w praktyce gospodarczej banków notowanych na GPW w Warszawie ma miejsce występowanie pozytywnej siły predykcyjnej komponentów pozostałego wyniku całkowitego w kształtowaniu przyszłych dokonań banków. Wyraża się ona z jednej strony wyższymi przyszłymi wartościami wyników finansowych netto, z drugiej zaś obserwuje się wyższe wartości generowanych przepływów pieniężnych netto. Zastosowanie dwóch wariantów pomiaru przyszłych dokonań uzasadnione jest wykluczeniem stronniczego traktowania miar efektywności jednostek, opartych wyłącznie na zysku netto [Beatty i in. 2002]. Tradycyjne miary zyskowności (rentowności) są bowiem niejednokrotnie krytykowane za stosowane przez kierownictwo strategię „wygładzania” wyniku finansowego bądź wprost kreatywną politykę zarządzania zyskiem. Niejednokrotnie wskazuje się, iż „zysk to opinia, gotówka to fakt”, jednakże wiele podobnych, krytycznych argumentów jest podnoszonych także w kontekście przepływów pieniężnych [Dechow i in. 1998]. Komparatywna analiza wartości predykcyjnej komponentów pozostałego wyniku całkowitego pozwala zatem na wykazanie różnic w sile i jakości przewidywania przyszłych wyników finansowych jednostek.

2. Istotność wyniku całkowitego i jego komponentów – przegląd literatury

Wynik całkowity, definiowany także w literaturze przedmiotu jako całościowy, globalny, nazywany także dochodem całkowitym (*comprehensive income*)¹ rozumiany

¹ Sformułowanie „całkowity dochód” sugeruje, że jest to wielkość dodatnia, a wynik całościowy może mieć wartość dodatnią lub ujemną. Nadto pojęcie dochodu jest kategorią prawa podatkowego. Mając to na uwadze, w artykule posłużono się pojęciem wyniku (zysku), a nie dochodu.

jest jako zmiana w kapitale własnym, która nastąpiła na skutek transakcji oraz innych zdarzeń, inna niż zmiany wynikające z transakcji dokonywanych z właścicielami występującymi w charakterze udziałowców [Buk 2013, s. 9]. Można powiedzieć, że wynik całkowity obejmuje wszystkie składniki rachunku zysków i strat (tradycyjnego wyniku finansowego netto) oraz „pozostały wynik całkowity”, w skład którego wchodzi pięć zasadniczych komponentów (zob. rys. 1). Warto zaznaczyć, iż zgodnie z MSR spółki są zobowiązane do wykazywania tzw. korekt z przeklasyfikowania, czyli efektów przeniesienia (przekwalifikowania) pozycji pozostającego wyniku całkowitego do wyniku finansowego netto bieżącego okresu. Korekty reklasyfikacyjne nie dotyczą jednakże zysków i strat aktuarialnych powstałych z tytułu programu określonych świadczeń, zmian w nadwyżce z przeszacowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych.

Rys. 1. Komponenty wyniku całkowitego

Źródło: opracowanie własne na podstawie [MSR 2011].

Istotność prezentacji komponentów pozostałego wyniku całkowitego wynika z szeregu argumentów przytaczanych w literaturze przedmiotu przez zwolenników i przeciwników pomiaru i sprawozdawania tej kategorii finansowej. Zwolennicy

zwracają uwagę, iż wynik całkowity jest bardziej klarownym rezultatem finansowym dla użytkowników sprawozdawczości aniżeli wynik netto, gdyż m.in. wyraża większy potencjał przedsiębiorstwa do generowania zysków w przyszłości [Kana-garetman i in. 2009], nadto jest bardziej spójny i zgodny z teorią wyceny przedsiębiorstw [Dhaliwal i in. 1999] oraz wykazuje się wyższą korelacją ze stopami zwrotu z akcji [Biddle, Choi 2006], a przede wszystkim wydaje się mniej podatny na manipulacje księgowe i realizacje strategii legalnego bądź nielegalnego zarządzania wynikiem finansowym [Hirst, Hopkins 2007; Chambers i in. 2007]. Uznaje się także, iż pozycje pozostałego wyniku całkowitego są bardziej zbieżne z tzw. wartością godziwą, a niezrealizowane zyski i straty ujęte w innych całkowitych dochodach są w stanie trafniej przewidzieć przyszłe wyniki finansowe jednostek ze względu na czas obrotu aktywów [Evans i in. 2014]. Ponadto zmiany wartości niektórych instrumentów pochodnych (np. kontraktów typu *forward* zabezpieczających przepływy pieniężne) pociągają za sobą zmiany wysokości cen bazowych pozycji zabezpieczanych, które mogą zmieniać przyszłą efektywność przedsiębiorstwa [Campbell 2015].

Krytycy uznawania wyniku całkowitego za istotną miarę efektywności przedsiębiorstwa podkreślają, iż zmiany wyniku całkowitego są przejściowe w porównaniu z tradycyjnym wynikiem finansowym netto [Hodder i in. 2006], nadto są determinowane wyłącznie krótkoterminowymi zmianami rynkowymi, które niewiele mają wspólnego ze zmianą oczekiwań co do przyszłych wyników finansowych [Chisnall 2001]. W konsekwencji prognoza przyszłych wyników finansowych w oparciu o wynik całkowity podlegać może większemu błędowi pomiaru, który rzutuje na brak wiarygodności jego wartości predykcyjnej [Landsman 2007]. Nadto w literaturze podkreśla się, że komponenty pozostałego wyniku całkowitego są nietrwałymi w czasie pozycjami wynikowymi [Goncharov, Hodgson 2011], w niewielkim stopniu wiążą się ze stopą zwrotu z akcji, stanowią niewiarygodne odzwierciedlenie finalnego pomiaru wyników przedsiębiorstwa oraz nie służą prognozie przyszłych przepływów i przychodów [Dhaliwal i in. 1999; Barton i in. 2010]. Przez krytyków wyniku całkowitego podnoszone jest również to, iż sprawozdanie z całkowitych dochodów zawiera zewnętrzne i nieprzejrzyste komponenty [Rees, Shane 2012], które zmniejszają możliwość predykcji wyników długoterminowych i mają różną użyteczność w zakresie oceny wartości przedsiębiorstwa [Louis 2003].

Spór o istotność i rzetelność informacji prezentowanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów także się nasilił w obliczu kryzysu finansowego w latach 2007-2009. Krytycy wyniku całkowitego podkreślają bowiem, że między innymi banki zmuszone zostały do dokonywania nieuzasadnionych ujemnych korekt wartości aktywów (do tzw. wartości godziwej), prowadząc jednocześnie do załamania rynkowego [Bhat i in. 2011; Bowen, Khan 2014]. Z drugiej jednak strony zwolennicy wyniku całkowitego podkreślają, iż właśnie to podejście pozwoliło uwzględnić aktualne warunki gospodarcze i odzwierciedlić rzeczywiste możliwości predykcji przyszłych wyników finansowych [Barth 2014, s. 97-107].

Wydaje się, że przytoczone wybrane zróżnicowane poglądy na temat sił i słabości wyniku całkowitego w prognozowaniu przyszłych dokonań jednostek mogą sugerować potrzebę oceny komponentów pozostałego wyniku całkowitego oraz ich użyteczności decyzyjnej, związanej głównie z dostarczaniem wiarygodnych informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych dokonanie właściwszych reklasyfikacji i obliczanie bardziej adekwatnej wielkości przyszłych wyników finansowych, niż czyniliby to na bazie tradycyjnego rachunku zysków i strat.

3. Wyniki badań własnych

Zaprezentowane wyniki badań empirycznych odnoszą się do bankowych spółek giełdowych notowanych na GPW w Warszawie (stan na dzień 1.02.2017). Dla realizacji celu opracowania przyjęto siedmioletni okres badawczy, tj. lata 2009-2016, będący pokłosiem konieczności sporządzania przez polskie spółki akcyjne sprawozdania z całkowitych dochodów począwszy od 1 stycznia 2009 r. Analizą objęto kwartalne jednostkowe sprawozdania finansowe banków², w których ze względu na dostępność danych ostatnim badanym okresem obrachunkowym był trzeci kwartał 2016 r. Dane empiryczne do badań zostały zaczerpnięte z bazy EMIS oraz stron internetowych badanych spółek. Mając na względzie założony cel pracy oraz postawioną hipotezę badawczą, przewodnimi metodami badawczymi uczyniono statystyki opisowe (w tym miary średnie – klasyczne i pozycyjne oraz miary zmienności), a także analizę regresji wielorakiej.

Zmierzając w przedstawionym problemie badawczym do oceny przydatności komponentów pozostałego wyniku całkowitego w predykcji przyszłych wyników finansowych banków, posłużono się dwoma wymiarami analitycznymi. W pierwszym z nich przeprowadzono analizę wartości i zróżnicowania komponentów pozostałego wyniku całkowitego za dany okres sprawozdawczy, zaś w drugiej płaszczyźnie analitycznej w wiodącym wymiarze oceny znalazło się pięć modeli ekonomicznych (M1, M2, M3, M4, M5) oraz odpowiadające im dwa komponenty, tj. przyszłe wyniki finansowe netto (A) oraz przyszłe przepływy pieniężne (B) – zob. tab. 1.

W powyższych modelach memoriałowe i kasowe mierniki zostały skalibrowane wielkością majątku całkowitego danego banku [Bratten i in. 2016], co wynika z potrzeby eliminacji wpływu wyniku całkowitego na przyszłe wyniki finansowe banków, powstałego wyłącznie ze zmiany skali prowadzonej działalności, mierzonej m.in. wielkością sumy bilansowej. W powyższych modelach uwzględniono także czasową asymetrię między okresami korzystnymi dla banku (zysków) oraz niekorzystnymi (strat), poprzez wprowadzenie dodatkowej zmiennej zero-jedynkowej [Braumoeller 2004], która przyjęła wartość 1 w przypadku ujemnego wyniku

² Dla dwóch banków (Santander i UniCredit) ze względu na brak raportów jednostkowych, uwzględniono dane ze skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

całkowitego oraz wartość zero w przypadku wystąpienia dodatniego wyniku całkowitego.

Tabela 1. Postacie analityczne modeli

Wersja modelu	Postać analityczna*
M1A	$\ln NI_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln AFS_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M1B	$\ln NCF_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln AFS_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M2A	$\ln NI_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln HEDGE_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M2B	$\ln NCF_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln HEDGE_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M3A	$\ln NI_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln PENS_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M3B	$\ln NCF_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln PENS_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M4A	$\ln NI_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln REV_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M4B	$\ln NCF_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln REV_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M5A	$\ln NI_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln FOREX_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$
M5B	$\ln NCF_{t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 \times \ln FOREX_t + \alpha_2 \times D_{Neg\_CI} + \alpha_3 \times \ln A_t + \mu$

* Przy konstruowaniu modeli zastosowano logarytm naturalny wartości bezwzględnych poszczególnych kategorii.

Oznaczenia: NI_{t+1} – wynik finansowy netto w okresie $t+1$, NCF_{t+1} – przepływy pieniężne netto w okresie $t+1$, A_t – aktywa całkowite w okresie t , D_{Neg_CI} – zmienna sztuczna (zero-jedynkowa), przyjmująca wartość 1 w przypadku ujemnego wyniku całkowitego oraz wartość zero w przypadku dodatniego wyniku całkowitego; pozostałe oznaczenia jak na rys. 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Bratten i in. 2016; Braumoeller 2004].

Uzyskane wyniki badań empirycznych zaprezentowane w tabeli 2 wskazują, że w badanym okresie składniki pozostałego wyniku całkowitego w większości przypadków różnicowały wartości zysku całkowitego w stosunku do zysku netto. Nie można jednakże określić, iż miały one jednoznacznie pozytywny bądź pejoratywny wpływ na wynik całkowity. W dziewięciu bankach średnie wartości wyniku całkowitego były niższe od wyniku finansowego netto, zaś w pięciu jednostkach sytuacja była odwrotna. Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja zaistniała w dwóch analizowanych bankach, tj. w Santander i UniCredit. W ich przypadku we wszystkich badanych okresach w sprawozdaniach finansowych nie wystąpiły pozycje pozostałego wyniku całkowitego. Tym samym wartości wyniku całkowitego i wyniku

netto w tych jednostkach były sobie równe, co dało podstawy do wyłączenia tych banków z dalszej analizy empirycznej.

Na podstawie obserwacji wartości komponentów pozostałego wyniku całkowitego i ich podstawowych statystyk w pozostałych badanych bankach należy stwierdzić występowanie znaczącej zmienności tych kategorii, o czym świadczą obliczone wartości kwartyli, odchyłeń standardowych oraz współczynników zmienności (zob. tab. 3).

Tabela 2. Średnie wartości *NI*, *CI* oraz *OCI* (w mln zł)

Spółki	<i>NI</i>	<i>CI</i>	<i>OCI</i>
Alior	39,77	39,75	-0,03
BGŻ BNP Paribas	23,15	28,76	5,60
BOŚ	8,70	8,50	-0,20
BPH	2,94	2,24	-0,70
BZ WBK	371,40	388,48	17,08
Getin Holding	121,77	104,66	-17,11
Getin Noble Bank	63,50	59,28	-4,22
Handlowy	193,73	193,33	-0,40
Idea Bank	11,09	10,69	-0,40
ING	224,93	250,76	25,83
mBank	234,35	247,65	13,31
Millennium	120,87	114,96	-5,90
Pekao	656,25	663,10	6,85
PKO BP	784,99	782,33	-2,66
Santander*	263,60	263,60	-
UniCredit*	72,18	72,18	-

* Do przeliczenia danych użyto kursu EUR, będącego średnią arytmetyczną kursów NBP obowiązujących na ostatni dzień poszczególnych miesięcy danego roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie EMIS oraz stron internetowych badanych spółek.

Tabela 3. Podstawowe statystyki badanych komponentów pozostałego wyniku całkowitego (w mln zł)

Kategorie	Średnia	Mediana	Dolny kwartył	Górny kwartył	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności
<i>AFS</i>	2,40	1,00	-20,64	32,23	102,78	4 287,67
<i>HEDGE</i>	0,02	-0,15	-11,03	12,34	83,09	484 234,18
<i>PENS</i>	-1,46	-0,09	-1,46	0,77	9,06	-618,96
<i>REV</i>	10,54	-0,10	-0,26	0,10	57,47	545,38
<i>FOREX</i>	-3,43	-0,01	-2,15	0,23	18,67	-543,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie EMIS oraz stron internetowych badanych spółek.

Warto także zwrócić uwagę zarówno na dodatni, jak i ujemny charakter poszczególnych komponentów pozostałego wyniku całkowitego, który należy utożsamiać z przychodami lub kosztami kapitałowymi (zob. tab. 4). Owo zróżnicowanie odnotowano w przypadku komponentów *AFS*, *HEGDE* oraz *PENS*. Natomiast w badanych sprawozdaniach finansowych wielu banków nie zaprezentowano w ogóle komponentów *REV* oraz *FOREX*.

Tabela 4. Struktura badanych spółek w podziale na charakter komponentów pozostałego wyniku całkowitego

Charakter komponentów	<i>AFS</i>	<i>HEDGE</i>	<i>PENS</i>	<i>REV</i>	<i>FOREX</i>
Dodatni (przychody kapitałowe)	57%	43%	57%	7%	29%
Ujemny (koszty kapitałowe)	43%	50%	29%	7%	7%
Brak komponentów (brak wpływu)	0%	7%	14%	86%	64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie EMIS oraz stron internetowych badanych spółek.

Na bazie przeprowadzonej analizy regresji wielorakiej dla potrzeb weryfikacji statystycznej pięciu modeli ekonomicznych (M1–M5) w dwóch wersjach (A i B), należy stwierdzić, iż siła i charakter oddziaływania głównych zmiennych objaśniających ($\ln AFS_t$, $\ln HEDGE_t$, $\ln PENS_t$, $\ln REV_t$, $\ln FOREX_t$ na zmienne objaśniane ($\ln NI_{t+1}$, $\ln NCF_{t+1}$) okazały się zróżnicowane, zarówno względem wartości oszacowanych parametrów, jak i ich istotności statystycznej (zob. tab. 5).

Kluczowe wnioski płynące z przeprowadzonej analizy regresji dadzą się wyspecyfikować w formie pięciu zasadniczych stwierdzeń, a mianowicie:

1. wartości oszacowanych parametrów stojących przy zmiennych $\ln AFS_t$, $\ln HEDGE_t$, $\ln PENS_t$ oraz $\ln REV_t$ były dodatnie, jednakże ich wartości świadczyły o niskiej sile pozytywnego ich wpływu na przyszłe wyniki finansowe czy przepływy pieniężne, ponadto tylko w dwóch modelach (M1A i M2A) oszacowane parametry przy dwóch zmiennych ($\ln AFS_t$ i $\ln HEDGE_t$) okazały się istotne statystycznie,

2. ujemne wartości parametrów odnotowano w przypadku zmiennej $\ln FOREX_t$, której wpływ na zmienną objaśnianą $\ln NI_{t+1}$ był znikomy, ale istotny statystycznie, w przeciwieństwie do drugiej zmiennej endogenicznej $\ln NCF_{t+1}$,

3. w każdym modelu wpływ zmiennej $\ln A_t$ na zmienne objaśniane był dodatni i znaczący, a co ważne w większości przypadków istotny statystycznie,

4. zastosowanie zmiennej zero-jedynkowej D_{Neg_CI} nie potwierdziło jednoznacznie kierunku i siły wpływu na wykorzystane zmienne,

5. we wszystkich modelach ich dopasowanie do rzeczywistości okazało się niewielkie, o czym świadczą obliczone współczynniki determinacji.

Tabela 5. Wyniki estymacji wykorzystanych modeli

Wersja modelu (zmienna endogeniczna)	Zmienne egzogeniczne	Wartości parametrów	Współczynnik determinacji
M1A ($\ln NI_{t+1}$)	$\ln AFS_t$	0,14	0,49
	$\ln A_t$	0,97	
	D_{Neg_CI}	-0,53	
M1B ($\ln NCF_{t+1}$)	$\ln AFS_t$	0,04	0,25
	$\ln A_t$	0,91	
	D_{Neg_CI}	0,53	
M2A ($\ln NI_{t+1}$)	$\ln HEDGE_t$	0,08	0,54
	$\ln A_t$	1,09	
	D_{Neg_CI}	-0,35	
M2B ($\ln NCF_{t+1}$)	$\ln HEDGE_t$	0,02	0,29
	$\ln A_t$	1,00	
	D_{Neg_CI}	0,65	
M3A ($\ln NI_{t+1}$)	$\ln PENS_t$	0,05	0,52
	$\ln A_t$	1,56	
	D_{Neg_CI}	-0,25	
M3B ($\ln NCF_{t+1}$)	$\ln PENS_t$	0,25	0,15
	$\ln A_t$	0,57	
	D_{Neg_CI}	0,75	
M4A ($\ln NI_{t+1}$)	$\ln REV_t$	0,01	0,39
	$\ln A_t$	0,78	
	D_{Neg_CI}	0,04	
M4B ($\ln NCF_{t+1}$)	$\ln REV_t$	0,04	0,04
	$\ln A_t$	0,83	
	D_{Neg_CI}	0,62	
M5A ($\ln NI_{t+1}$)	$\ln FOREX_t$	-0,11	0,60
	$\ln A_t$	0,62	
	D_{Neg_CI}	-0,12	
M5B ($\ln NCF_{t+1}$)	$\ln FOREX_t$	-0,08	0,30
	$\ln A_t$	0,76	
	D_{Neg_CI}	0,55	

* W tabeli pogrubioną czcionką wyróżniono istotne statystycznie wartości parametrów zmiennych egzogenicznych przy założonym poziomie ufności 0,05.

Źródło: opracowanie własne na podstawie EMIS oraz stron internetowych badanych spółek.

Podsumowując, jednoznaczny i istotnie pozytywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe odnotowano w przypadku zysków i strat z tytułu przeszacowania składników aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efektywnej części zy-

sków i strat związanych z zabezpieczaniem przepływów pieniężnych, ujemny zaś w odniesieniu do zysków i strat wynikających z przeliczenia pozycji sprawozdania finansowego jednostki działającej za granicą. Mając na uwadze drugą zmienną objaśnianą, czyli przyszłe przepływy pieniężne netto, nie odnotowano żadnych istotnych statystycznie parametrów stojących przy zmiennych będących poszczególnymi komponentami pozostałego wyniku całkowitego.

4. Zakończenie

Przeprowadzone rozważania teoretyczne, jak również wyniki badań empirycznych nie tworzą w pełni podstaw do sformułowania przekonujących argumentów na rzecz uznania siły predykcji komponentów pozostałego wyniku całkowitego w prognozowaniu przyszłych wyników finansowych oraz przepływów pieniężnych wybranych banków. Badane zależności miały bowiem różny charakter i siłę wpływu, zaś przeprowadzone testy istotności nie potwierdziły w wielu przypadkach słuszności stawianej hipotezy. Zaprezentowanych wyników badań nie można nadto uogólnić, gdyż stanowią one tylko pewien wycinek głębszej analizy wpływu wyniku całkowitego i jego składowych na przyszłe wyniki finansowe banków w ujęciu memoriałowym i kasowym. Mogą one tworzyć szereg dalszych niepokojów twórczych powstałych z potrzeby poznania i oceny wpływu tych kategorii na efektywność jednostek działających w innych sektorach gospodarki w wymiarze księgowym, finansowym i rynkowym.

Wydaje się, że kategoria wyniku całkowitego, mimo podniesionych wielu sceptycznych uwag i krytyki jej prezentacji i zastosowania w ocenie efektywności przedsiębiorstw i banków, stanowi bardzo obiecujące i wartościowe praktycznie narzędzie poznania i oceny szerokiego i bardzo zróżnicowanego spektrum wewnętrznych i zewnętrznych determinant wartości rynkowej spółek kapitałowych.

Literatura

- Barth M.E., 2014, *Measurement in financial reporting: The need for concepts*, Accounting Horizons, s. 331-352.
- Barton J., Hansen T.B., Pownall G., 2010, *Which performance measures do investors around the world value the most – and why*, Accounting Review, vol. 85, no. 3, s. 753-789.
- Beatty A.L., Ke B., Petroni K.R., 2002, *Earnings management to avoid earnings declines across publicly and privately held banks*, The Accounting Review, vol. 77, no. 3, s. 547-570.
- Bhat G., Frankel R., Martin X., 2011, *Panacea, Pandora's Box or placebo: Feedback in mortgage-backed security holdings and fair value accounting*, Journal of Accounting and Economics, vol. 52, no. 2-3, s. 153-173.
- Biddle G., Choi J.H., 2006, *Is comprehensive income useful?*, Journal of Contemporary Accounting & Economics, vol. 2, no. 1, s. 1-32.

- Bowen R., Khan U., 2014, *Market reactions to policy deliberations on fair value accounting and impairment rules during the financial crisis of 2008-2009*, Journal of Accounting and Public Policy, vol. 33, no. 3, s. 233-259.
- Bratten B., Causholli M., Khan U., 2016, *Usefulness of fair values for predicting banks' future earnings: evidence from other comprehensive income and its components*, Review of Accounting Studies, vol. 21, no. 1, s. 280-315.
- Braumoeller B.F., 2004, *Hypothesis Testing and multiplicative interaction terms*, International Organization, vol. 58, no. 4, s. 807-820.
- Buk H., 2013, *Zróźnicowana informacja o dochodach spółki w zależności od stosowanych standardów sprawozdawczości finansowej*, Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica, nr 278, s. 7-17.
- Chambers D., Linsmeier T., Shakespeare C., Sougiannis T., 2007, *An evaluation of SFAS No. 130 comprehensive income disclosure*, Review of Accounting Studies, vol. 12, no. 4, s. 557-593.
- Campbell J., 2015, *The fair value of cash flow hedges, future profitability, and stock returns*, Contemporary Accounting Research, vol. 32, no. 1, s. 243-279.
- Chisnall P., 2001, *Fair value accounting: An industry view*, Balance Sheet, vol. 9, no. 1, s. 27-33.
- Dechow P.M., Kothari S.P., Watts R.L., 1998, *The relation between earnings and cash flows*, Journal of Accounting and Economics, vol. 25, no. 2, s. 133-168.
- Dhaliwal D., Subramanyam K.R., Trezevant R., 1999, *Is Comprehensive income superior to net income as a measure of firm performance*, Journal of Accounting and Economics, vol. 26, no. 1-3, s. 43-67.
- Evans M.E., Hodder L.D., Hopkins P.E., 2014, *The predictive ability of fair values for future financial performance of commercial banks and the relation of predictive ability to banks' share prices*, Contemporary Accounting Research, vol. 31, no. 1, s. 1-12.
- Goncharov I., Hodgson A., 2011, *Measuring and Reporting Income in Europe*, Journal of International Accounting Research, vol. 10, no. 1, s. 27-59.
- Hodder L.D., Hopkins P.E., Wahlen J.M., 2006, *Risk-relevance of fair value income measures for commercial banks*, The Accounting Review, vol. 81, no. 2, s. 337-375.
- Hirst D.E., Hopkins P.E., 2007, *Comprehensive income disclosure and analysts' valuation judgements*, Journal of Accounting Research, vol. 36, no. 3, s. 47-75.
- Kanagaretman K., Mathieu R., Shehata M., 2009, *Usefulness of comprehensive income reporting in Canada*, Journal of Accounting and Public Policy, vol. 28, no. 4, s. 349-365.
- Landsman W.R., 2007, *Is fair value accounting information relevant and reliable? Evidence from capital market research*, Accounting and Business Research, vol. 7, no. 1, s. 19-30.
- Louis H., 2003, *The value relevance of the foreign translation adjustment*, Accounting Review, vol. 78, no. 4, s. 1027-1047.
- MSR (Międzynarodowe Standardy Rachunkowości), 2011, IFRS Foundation, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
- Rees L.L., Shane P.B., 2012, *Academic research and standard-setting: the case of other comprehensive income*, Accounting Horizons, vol. 26, no. 4, s. 789-815.